

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

А. Аболхасанзад, здобувач, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, dymchenkoov@gmail.com

У статті досліджуються проблеми підвищення ефективності енергетичних підприємств. Для здійснення інтегральної оцінки діяльності енергетичних підприємств у статті запропоновано використовувати показники, що відображають використання їх активів та демонструють фінансовий стан. Перевагою застосування цих показників є їх універсальність і можливість використання для оцінки діяльності підприємств інших галузей.

У процесі аналізу показників, що характеризують діяльність 23 енергетичних підприємств у статті визначено інтервали для умовного віднесення цих підприємств до найкращих, найгірших або таких, що мають середні показники. На основі групування енергетичних підприємств у статті наведено ті з них, що мають високі та середні показники використання активів та фінансового стану. Критерієм класифікації енергетичних підприємств є середнє значення номеру групи, оскільки в розрізі показників, що визначаються, кожне підприємство має високий, середній або низький результат. За запропонованою методикою класифікації найкращі підприємства утворюють першу групу, а найгірші – третю. Тому низький середній номер групи свідчить про високі результати підприємства у сфері використання активів та фінансування власної діяльності.

Інтегральний показник, що характеризує діяльність енергетичних підприємств, запропоновано визначати як середнє значення усіх номерів груп у розрізі обраних показників без виділення показників використання активів та фінансового стану. Результати інтегральної оцінки енергетичних підприємств представлено у графічній формі у вигляді рейтингу (зокрема, встановлено, що найкращим станом на 2017 р. є підприємство ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго» з результатом 1,67).

З урахуванням універсальності методів що застосовуються та простоти здійснення розрахунків, доцільно застосовувати представлені рекомендації також і для оцінки інвестиційної привабливості енергетичних підприємств, оскільки ефективність використання активів та фінансовий стан підприємств є важливими чинниками, що визначають доцільність інвестування у розвиток підприємств як енергетичного комплексу так і інших галузей економіки.

Ключові слова: енергетичні підприємства, показники використання активів, фінансовий стан, номер групи підприємств, інтегральна оцінка енергетичних підприємств.

Постановка проблеми. Важливість проблем оцінки діяльності енергетичних підприємств пояснюється необхідністю наукового обґрунтування та практичної реалізації заходів щодо підвищення ефективності діяльності цих підприємств, що, у свою чергу, обумовить зростання ефективності національної економіки в цілому. Крім того, варто враховувати, що своєчасне виявлення проблем підприємств енергетичної галузі та мінімізація наслідків кризових явищ сприяє підвищенню рівня енергетичної безпеки

економічних систем всіх рівнів – від підприємства до національної економіки в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню проблем функціонування енергетичних підприємств присвячені наукові роботи, що є досить різними за змістом. Так, К. О. Кузнецова та О. С. Ченуша на основі аналізу статистичних даних виявляють тенденції розвитку підприємств паливно-енергетичного комплексу [1]; Н. А. Кучеренко та О. Коваленко аналізують стан паливно-енергетичного комплексу як галузі

економіки [2, 3]; тоді як Н. В. Караєва та Л. О. Левченко обґрунтовують пропозиції щодо оцінки негативних наслідків діяльності енергетичних підприємств [4]. Таким чином, проблеми розвитку енергетики в цілому є актуальними, але оцінці діяльності енергетичних підприємств сьогодні не приділяється належної уваги.

Формулювання мети статті. Метою цієї публікації є формулювання науково-практичних рекомендацій в сфері інтегральної оцінки енергетичних підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка діяльності підприємств енергетичного комплексу є надзвичайно важливим завданням, з огляду на необхідність забезпечення розвитку енергетичної сфери як ключової складової національної економіки. Виконання цього завдання, на нашу думку, передбачає реалізацію таких основних етапів як:

1. Визначення переліку підприємств, діяльність яких необхідно проаналізувати.

2. Визначення показників, що в узагальненому вигляді відображають діяльність підприємств енергетичного комплексу.

3. Розрахунок показників для обраних підприємств.

4. Інтегральна оцінка підприємств на основі результатів розрахунку показників.

Отже, для нашого дослідження пропонується аналізувати 23 підприємства, діяльність яких пов'язана з постачанням електричної енергії. Джерелами інформації є публічна звітність обраних підприємств що за організаційно-правовою формою є акціонерними товариствами. Залежно від економічного змісту та методики визначення показники що відображають діяльність підприємств енергетичної сфери можна розділити на: показники використання активів підприємств енергопостачання та показники їх фінансового стану. Співвідношення для визначення показників що пропонується використовувати для енергетичних підприємств представлено нижче (табл. 1).

Таблиця 1

Співвідношення для визначення показників що характеризують використання активів підприємств енергетичної сфери

Найменування показників	Формула розрахунку	Умовні позначення
1. Показники використання активів		
Коефіцієнт фізичного зносу основних засобів	$K_{\text{Фз}} = \frac{З}{\text{ПВ}}$	де: $K_{\text{Фз}}$ – коефіцієнт фізичного зносу основних засобів, частка одиниці; $З$ – знос основних засобів, тис. грн.; ПВ – первісна вартість основних засобів, тис. грн.; ФВ – фондвіддача основних засобів, тис. грн. / тис. грн.; ЧВР – чиста виручка від реалізації продукції робіт, послуг, тис. грн.; $K_{\text{Об}}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів, об./рік; $\text{ОА}_{\text{сер}}$ – середня вартість оборотних активів, тис. грн.; $T_{\text{об}}$ – тривалість обороту оборотних активів, дні.
Фондвіддача основних засобів	$\text{ФВ} = \frac{\text{ЧВР}}{\text{ОЗ}_{\text{сер}}}$	
Оборотність оборотних активів	$K_{\text{Об}} = \frac{\text{ЧВР}}{\text{ОА}_{\text{сер}}}$	
2. Показники фінансового стану		
Абсолютна ліквідність	$L_A = \frac{\text{ГК} + \text{ФІ}}{\text{ПЗ}}$	де: L_A – абсолютна ліквідність підприємства, частка одиниці; ГК – грошові кошти, тис. грн.; ФІ фінансові інвестиції, тис. грн.; K_A – коефіцієнт автономії, частка одиниці; ВК – власний капітал підприємства, тис. грн.; K – капітал підприємства, тис. грн.; ЧР_A – чиста рентабельність активів, частка одиниці; ЧП – чистий прибуток підприємства, тис. грн.; $\text{А}_{\text{сер}}$ – середня річна вартість активів підприємства, тис. грн.
Коефіцієнт автономії	$K_A = \frac{\text{ВК}}{K}$	
Чиста рентабельність активів	$\text{ЧР}_A = \frac{\text{ЧП}}{\text{А}_{\text{сер}}}$	

Для узагальнення результатів аналізу, підприємства що досліджуються пропонується поділити на групи з низьким, середнім та високим значенням показників, представлених вище. Для розподілення підприємств між різницю між мінімальним та максимальним значенням показників розділимо на кількість груп. (1):

$$I_n = \frac{F_{max} - F_{min}}{m} \quad (1)$$

де F_{max} – максимальне значення середнього показника; F_{min} – мінімальне значення середнього показника; m – кількість груп підприємств ($m=3$).

За умов якщо зростання показника свідчить про покращення діяльності підприємства, інтервали для груп підприємств матимуть такий вигляд (2-4):

$$F_{min} + 2 \times I_n < F_{i(1)} \leq F_{max}, \quad (2)$$

$$F_{min} + I_n \leq F_{i(2)} \leq F_{min} + 2 \times I_n, \quad (3)$$

$$F_{min} \leq F_{i(3)} < F_{min} + I_n, \quad (4)$$

де $F_{i(1)}$ – показник i -го підприємства, що належить до першої групи;

$F_{i(2)}$ – показник i -го підприємства, що належить до другої групи;

$F_{i(3)}$ – показник i -го підприємства, що належить до третьої групи.

Якщо ж зростання показника свідчить про погіршення діяльності підприємства, порядок груп буде зворотнім.

Використовуючи раніше наведені співвідношення (2-4) визначимо межі груп підприємств залежно від значення показників представлених вище табл. 2).

Таблиця 2

Результати визначення інтервалів для аналізу енергетичних підприємств залежно від значень обраних показників

Показники	Інтервали за групами		
	I група (найкращі показники)	II група (середні показники)	III група (найгірші показники)
Коефіцієнт фізичного зносу основних засобів	[0,2134; 0,4248]	[0,4248; 0,6362]	(0,6362; 0,8476]
Фондовіддача основних засобів	(6,2182; 8,9553]	[3,4810; 6,2182]	[0,7439; 3,4810)
Оборотність оборотних активів	(12,7694; 17,5604]	[7,9785; 12,7694]	[3,1875; 7,9785)
Абсолютна ліквідність	(0,2553; 0,3797]	[0,131; 0,2553]	[0,0066; 0,131)
Коефіцієнт автономії	(0,6082; 0,8246]	[0,3917; 0,6082]	[0,1753; 0,3917)
Чиста рентабельність активів	(0,1414; 0,2834]	[0; 0,1414]	[-0,1769; 0)

Визначившись з показниками та групами підприємств, залежно від отриманих значень, необхідно представити інформацію, на основі якої буде здійснюватися інтегральна оцінка підприємств енергетичної галузі. Для проведення інтегральної оцінки важливо використовувати дані на певний період часу, тому у цій роботі пропонується скористатися результатами визначення наведених раніше показників за 2017 р. (табл. 3).

Результати розрахунків показують, що найвищим рівнем фізичного зношення основних засобів характеризуються енергетичні

підприємства Херсону, Зокрема, найвищі показники оборотності мають енергетичні підприємства Дніпра та Тернополя (відповідно, 14,2 та 13,3 оберти на рік). Але лідером за цим показником є ПрАТ «Львівобл-енерго» (близько 18 обертів на рік). Навіть у підприємств з порівняно низькою оборотністю цей показник не нижче двох обертів, що пояснюється структурою активів та заходами щодо зменшення дебіторської заборгованості, що орієнтовані на різні групи споживачів енергетичних ресурсів.

Запоріжжя, Полтави, Донецька, Черкас, Івано-Франківська, Рівного та Тернопо-

ля, що вказує на наявність проблем з матеріальним забезпеченням процесів виробництва та розподілення енергії. В той же час, найбільш оновленими варто вважати основні засоби підприємств Хмельницького,

Дніпра та Харкова. Разом з тим, високий рівень зношення основних засобів іноді супроводжується досить високою ефективністю їх використання.

Таблиця 3

Результати визначення показників енергетичних підприємств, 2017 р.

Найменування підприємства	Показники що характеризують:					
	використання активів			фінансовий стан		
	Кфз	ФВ	Коб	Ла	Ка	ЧРА
ПАТ «Вінницяобленерго»	0,4771	4,3654	8,3039	0,459	0,6719	0,235
ПрАТ «Волиньобленерго»	0,6083	2,1651	11,1963	0,0035	0,7522	0,0129
ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»	0,1116	7,3724	14,2118	0,1404	0,5425	0,0055
ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»	0,6819	6,1191	2,906	0,0168	1,5893	-0,1769
АТ «Житомиробленерго»	0,5519	0,7541	5,9609	0,257	0,7371	0,0324
ПрАТ «Закарпаттяобленерго»	0,5303	1,6862	5,5343	0,021	0,7528	0,0014
ПАТ «Запоріжжяобленерго»	0,7675	10,1833	5,5829	0,0064	0,1671	-0,006
ПрАТ «Прикарпаттяобленерго»	0,6361	1,8972	10,3733	0,064	0,8138	0,0773
ПрАТ «Київобленерго»	0,5441	2,8033	4,8144	0,1644	0,5079	0,0438
ПрАТ «Кіровоградобленерго»	0,5133	2,0313	6,0275	0,1997	0,3916	0,0078
ПрАТ «Львівобленерго»	0,3496	1,6614	18,3533	0,0164	0,8119	-0,0172
ПАТ «Миколаївобленерго»	0,5383	3,738	14,7306	0,0132	0,2823	0,0144
ПАТ «ЕК Одесаобленерго»	0,4807	1,2787	7,1471	0,069	0,5993	0,0006
ПАТ «Полтаваобленерго»	0,704	6,865	5,2951	0,0307	0,4268	0,0521
ПрАТ «Рівнеобленерго»	0,6293	1,4629	2,9082	0,1195	0,5663	0,0504
ПАТ «Сумиобленерго»	-	3,2957	7,0091	0,3051	0,7324	0,1413
ПАТ «Тернопільобленерго»	0,6166	2,8034	13,3239	0,0591	0,7332	0,0593
АК «Харківобленерго»	0,2205	2,8076	4,4376	0,0479	0,6946	0,0067
ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго»	0,8437	3,3689	9,1335	0,0367	0,1922	0,0263
ПАТ «Хмельницькобленерго»	0,1008	1,3766	8,7918	0,173	0,7689	0,0211
ПАТ «Черкасиобленерго»	0,6723	11,0874	2,0814	0,0074	0,1449	0,002
ПрАТ «ЕК «Чернівціобленерго»	-	4,3859	11,8106	0,174	0,4593	0,2834
ПАТ «Чернігівобленерго»	0,5508	3,9722	6,1759	0,0983	0,7296	0,04

Варто відзначити, що швидкість обертання оборотних активів деяких підприємств також є досить високою. Але у більшості підприємств абсолютна ліквідність значно нижче за нормативний рівень цього показника (0,15-0,2). Що стосується питомої ваги власного капіталу – деякі підприємства характеризуються надлишком власних джерел формування активів, що уповільнює їх

розвиток у довгостроковій перспективі, бо одним з визнаних недоліків власного капіталу є обмеженість його залучення. В той же час, в контексті забезпечення фінансової стійкості накопичення власного капіталу є позитивним явищем. Варто також зазначити, що значна кількість енергетичних підприємств є збитковими, або характеризуються низьким рівнем рентабельності. Разом

з тим, енергетичні підприємства Чернівців, Вінниці та Сум (чиста рентабельність активів, відповідно, 28,3; 23,5 та 14,1 %) можуть вважатися лідерами за цим показником. Досить високий рівень абсолютної ліквідності

демонструють підприємства Вінниці, Сум та Житомира, що вказує на високий рівень забезпечення поточних зобов'язань найбільш ліквідними активами.

Таблиця 4

Розподіл енергетичних підприємств за групами, залежно від значень показників їх діяльності

Найменування підприємства	Показники що характеризують:					
	використання активів			фінансовий стан		
	КФз	ФВ	КОБ	ЛА	КА	ЧРА
ПАТ «Вінницяобленерго»	2	3	2	2	1	2
ПрАТ «Волиньобленерго»	3	3	2	3	2	1
ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»	1	1	1	3	2	2
ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»	2	2	3	3	3	2
АТ «Житомиробленерго»	2	3	2	2	2	1
ПрАТ «Закарпаттяобленерго»	2	3	3	3	2	1
ПАТ «Запоріжжяобленерго»	3	1	3	3	3	3
ПрАТ «Прикарпаттяобленерго»	3	3	2	3	2	1
ПрАТ «Київобленерго»	2	3	3	2	2	1
ПрАТ «Кіровоградобленерго»	2	3	3	2	2	2
ПрАТ «Львівобленерго»	1	3	1	3	3	1
ПАТ «Миколаївобленерго»	2	3	1	3	2	3
ПАТ «ЕК Одесаобленерго»	2	3	2	3	2	2
ПАТ «Полтаваобленерго»	3	2	3	3	2	2
ПрАТ «Рівнеобленерго»	2	3	3	2	2	1
ПАТ «Сумиобленерго»	-	3	3	2	1	1
ПАТ «Тернопільобленерго»	2	3	2	3	2	1
АК «Харківобленерго»	1	3	3	3	2	1
ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго»	3	3	3	3	2	3
ПАТ «Хмельницькобленерго»	1	3	2	2	2	1
ПАТ «Черкасиобленерго»	3	1	3	3	2	3
ПрАТ «ЕК «Чернівціобленерго»	-	3	2	2	1	2
ПАТ «Чернігівобленерго»	2	3	3	1	2	1

Розподіл енергетичних підприємств за групами дозволив визначити ті з них, що найкраще використовують активи або добре забезпечені фінансовими ресурсами. Для цього необхідно оцінити діяльність кожного підприємства в розрізі показників використання активів та фінансового стану. Найбільш простим і логічним підходом у цьому випадку є використання номерів груп – якщо середнє значення номеру групи близьке до одиниці – підприємство потрапляє у першу групу (тобто характеризується найкращими показниками); якщо середнє значення близьке до 2 – показники підприємства є середніми, а до третьої групи потрапляють умовні «аутсайдери». Використання

описаного підходу дало можливість виявити підприємства з найкращим фінансовим станом та ті що найбільш ефективно використовують власні активи. Для усереднення номерів груп використовувалася середня арифметична величина. Нижче представлені підприємства що потрапили до першої та другої груп (рис. 1). Складність використання такого підходу, у нашому випадку, полягає у тому, що деякі підприємства не надали інформацію для розрахунку усіх необхідних показників (наприклад, визначення показників фізичного зносу для підприємств Сум та Чернівців ускладнюється відсутністю даних). Для усунення описаної проблеми пропонується використовувати середній бал

підприємств у розрахунку на один фактично визначений показник.

Заключним етапом аналізу діяльності енергетичних підприємств є узагальнення отриманих результатів та виявлення

суб'єктів господарювання з найкращими показниками. Для цього нами пропонується визначати інтегральний показник на основі раніше визначених показників (див. табл. 1).

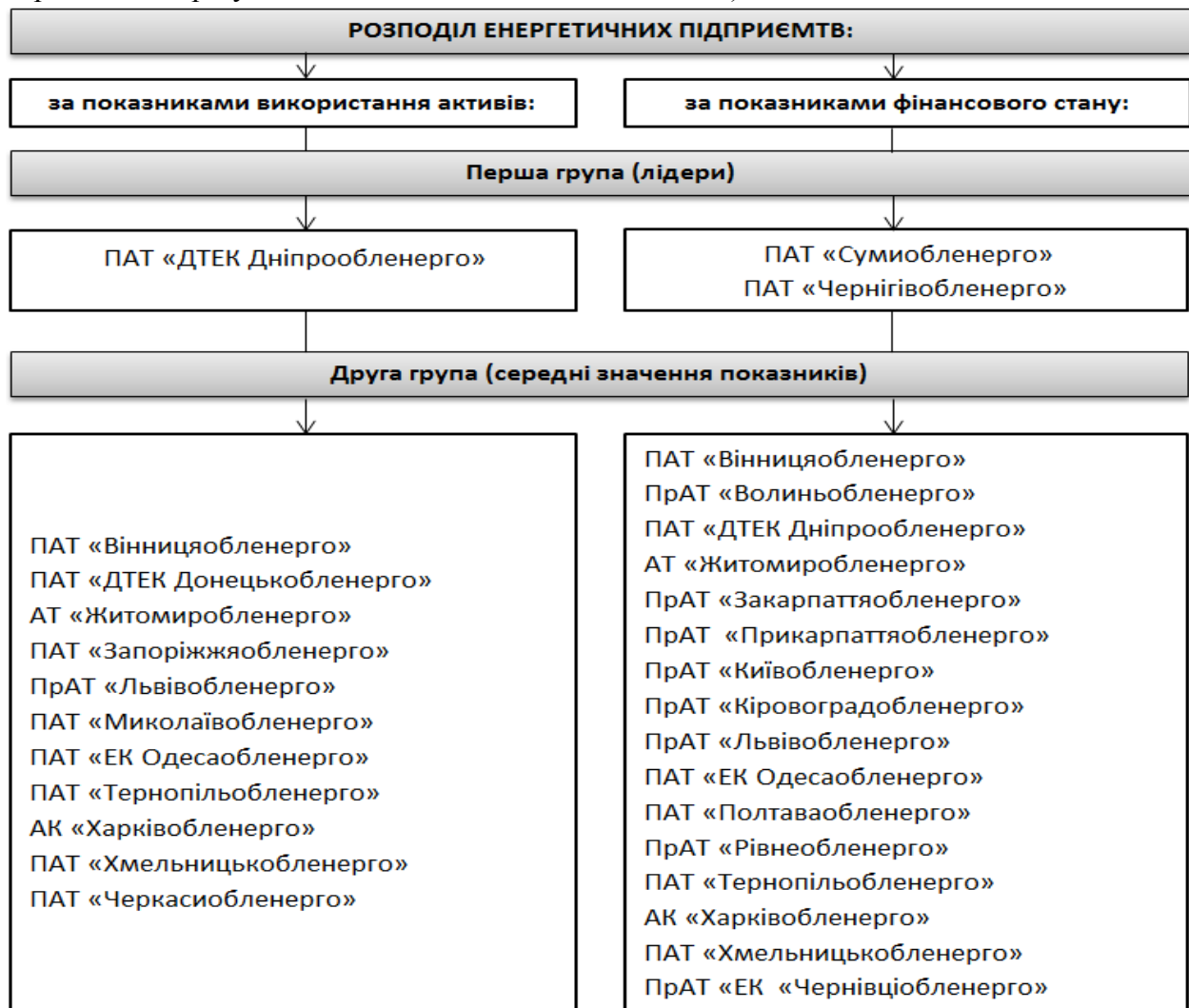

Рис. 1. Розподіл енергетичних підприємств за групами залежно від значень показників їх діяльності

Як і у попередньому випадку, підприємства оцінюються з використанням середнього номера груп показників (порівняно незначна величина якого вказує на те, що підприємство є лідером). При цьому результати розрахунків не округлюються до цілих, що дозволяє підвищити точність результатів.

До позитивних особливостей такого підходу, на нашу думку, варто віднести:

1. Можливість використання та порівняння економічних показників, що характеризують різні сторони діяльності підприємства та мають різні одиниці виміру.

2. Простоту проведення розрахунків та інтерпретації отриманих результатів аналізу господарської діяльності енергетичних підприємств.

3. Універсальність, що дозволяє застосовувати описаний спосіб узагальнення для усіх суб'єктів господарювання, незалежно від їх галузевої специфіки.

4. Врахування кількості показників підприємств у разі відсутності звітної інформації для розрахунку деяких з них.

Інтегральну оцінку діяльності енергетичних підприємств за критерієм мінімізації середнього балу (з використанням наведених раніше інтервалів) у цій роботі пропо-

нується використовувати як інструмент їх експрес-оцінки. Результати оцінки діяльнос-

ті енергетичних підприємств наведено нижче (рис. 2).

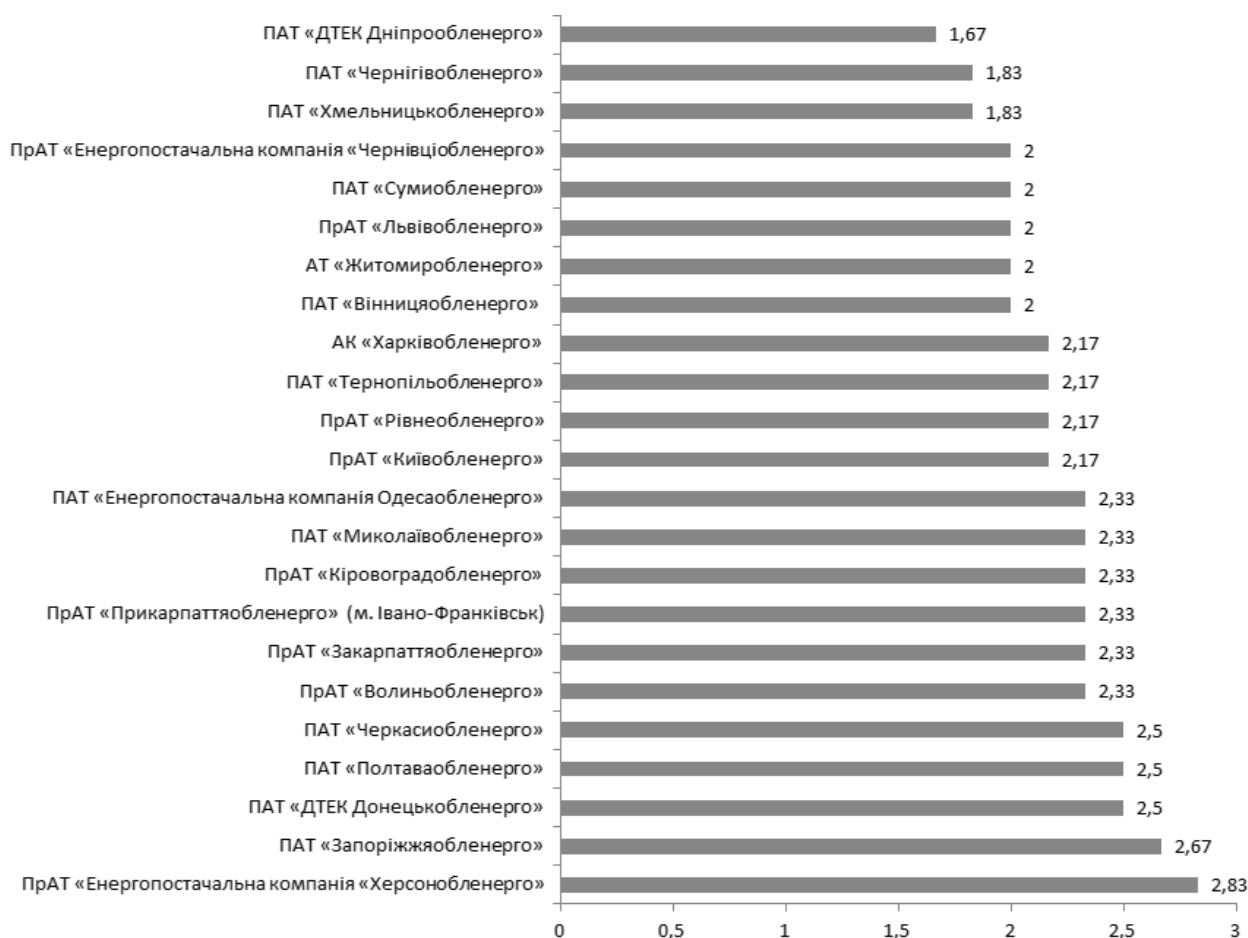

Рис. 2 . Результати інтегральної оцінки діяльності енергетичних підприємств

Вагомість показників при цьому не враховується, бо для цього необхідне залучення експертів з врахуванням їх досвіду та кваліфікації і проведенням відповідного опитування (саме тому описаний підхід відноситься до експрес методів аналізу енергетичних підприємств). Як бачимо, серед енергетичних підприємств що розглядаються, найкращим є ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго», що вважається лідером за ефективністю використання активів та має переважно середні показники фінансового стану (входячи до третьої групи лише за рівнем ліквідності). Також досить високі позиції мають підприємства Чернігова та Хмельницького, що у першому випадку досягається за рахунок порівняно високих показників фінансового стану, а у другому – внаслідок високої ефективності використання основних засобів та значної частки власного капіталу. Варто також відзначити, що наведені рекомендації можуть успішно застосовуватися для оцінки

інвестиційної привабливості підприємств енергетичного комплексу.

Висновки. За результатами формулювання рекомендацій щодо інтегральної оцінки діяльності енергетичних підприємств доцільно зробити такі висновки:

1. Для здійснення інтегральної оцінки діяльності енергетичних підприємств у статті запропоновано використовувати, показники, що відображають використання активів цими підприємствами та їх фінансовий стан. Обрані показники є досить розповсюдженими і тому можуть використовуватися і для оцінки підприємств інших галузей економіки.

2. На основі використання звітних даних 23 енергетичних підприємств авторами було визначено інтервали для кожного з обраних показників з метою виявлення підприємств, що мають найкращі, середні та найгірші показники. Такий підхід дозволяє визначити підприємства, що найбільше пот-

ребують покращення діяльності та розробити відповідні заходи.

3. Результати класифікації енергетичних підприємств залежно від значення показників їх діяльності дозволили визначити ті з них, що найкраще використовують активи та мають високий рівень фінансової стійкості. При цьому критерієм класифікації є мінімізація середнього номеру групи підприємств (найкращі підприємства потрапляли у першу групу, найгірші – у третю, а підприємства з середніми показниками – у другу).

4. На основі використання раніше отриманих результатів авторами запропоновано визначати інтегральний показник, що в узагальненому вигляді характеризує діяльність енергетичних підприємств. При цьому інтегральний показник визначається з урахуванням ефективності використання активів підприємств та їх фінансового стану. Коefіцієнти вагомості для обраних показників не використовувалися, оскільки це підвищує суб'єктивність отриманих результатів.

5. Враховуючи універсальність представлених у статті рекомендацій, доцільно використовувати їх для оцінки інвестиційної привабливості енергетичних підприємств, бо ефективність використання активів та фінансовий стан підприємств є важливими чинниками, що визначають доцільність інвестування у розвиток підприємств енергетичного комплексу.

Література

1. Кузнецова К. О. Тенденції розвитку підприємств паливно-енергетичного комплексу України. / К. О. Кузнецова, О. С. Ченуша // Економічний вісник

НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць. – 2017. – № 14. – С. 165–170.

2. Кучеренко М. А. Аналіз сучасного стану паливно-енергетичного комплексу України. / М. А. Кучеренко // Економічний вісник університету. – 2017. – Вип. 34(1). – С. 61–79.

3. Коваленко О. Стан та перспективи розвитку паливно-енергетичного комплексу в Україні. / О. Коваленко // Галицький економічний вісник. – 2015. – Т. 48. – № 1. – С. 18–25.

4. Караєва Н. В. Методологія економічної оцінки соціальних втрат внаслідок екодеструктивної діяльності підприємств енергетики / Н. В. Караєва, Л. О. Левченко // Управління розвитком складних систем. – 2014. – Вип. 20(1). – С. 162–169.

References

1. Kuznietsova, K.O., & Chenusha, O.S. (2017). Tendentsii rozvytku pidpriemstv palyvno-enerhetychnoho kompleksu Ukrainy [Trends in the development of enterprises of the fuel and energy complex of Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI»: zbirnyk naukovykh prats [The Economic Bulletin NTUU «KPI»: scientific works collection]*, 14, 165–170 [in Ukrainian].

2. Kucherenko, M.A. (2017). Analiz suchasnoho stanu palyvno-enerhetychnoho kompleksu Ukrainy [Analysis of the current state of the fuel and energy complex of Ukraine] *Ekonomichnyi visnyk universytetu [University Economic Bulletin]*, Issue 34(1), 61–79 [in Ukrainian].

3. Kovalenko O. (2015). Stan ta perspektyvy rozvytku palyvno-enerhetychnoho kompleksu v Ukraini [State and prospects of development of fuel and energy complex in Ukraine]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk [Galician Economic Bulletin]*, Issue 48, 1, 18–25 [in Ukrainian].

4. Karaieva, N.V., & Levchenko, L.O. (2014). Metodolohiia ekonomichnoi otsinky sotsialnykh vtrat vnaslidok ekodestruktyvnoi diialnosti pidpriemstv enerhetyky [Methodology of economic estimation of social losses due to eco-destructive activity of energy enterprises] *Upravlinnia rozvytkom skladnykh system [Management of complex systems development]*, Issue 20(1), 162–169 [in Ukrainian].

ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

А. Аболхасанзад, соискатель, Харьковский национальный университет городского хозяйства им. А. Н. Бекетова, dymchenkoov@gmail.com

В статье исследуются проблемы повышения эффективности энергетических предприятий. Для осуществления интегральной оценки деятельности энергетических предприятий в статье предложено использовать показатели, отражающие использование их активов и демонстрирующие финансовое состояние. Преимуществом применения этих показателей является их универсальность и возможность использования для оценки деятельности предприятий других отраслей.

В процессе анализа показателей, характеризующих деятельность 23 энергетических предприятий, в статье определены интервалы для условного отнесения этих предприятий к лучшим, худшим или имеющим средние показатели. На основе группировки энергетических

предприятий в статье приведены те из них, которые имеют высокие и средние показатели использования активов и финансового состояния. Критерием классификации энергетических предприятий является среднее значение номера группы, так как в разрезе определяемых показателей каждое предприятие имеет высокий, средний или низкий результат. По предложенной методике классификации лучшие предприятия образуют первую группу, а худшие – третью. Поэтому низкий средний номер группы свидетельствует о высоких результатах предприятия в сфере использования активов и финансирования собственной деятельности.

Интегральный показатель, характеризующий деятельность энергетических предприятий, предложено определять как среднее значение всех номеров групп в разрезе выбранных показателей без выделения показателей использования активов и финансового состояния. Результаты интегральной оценки энергетических предприятий представлены в графической форме в виде рейтинга (в частности, установлено, что лучшим по состоянию на 2017 г. является предприятие ПАО «ДТЭК Днепроблэнерго» с результатом 1,67).

С учетом универсальности применяемых методов и простоты осуществления расчетов, целесообразно применять представленные рекомендации также и для оценки инвестиционной привлекательности энергетических предприятий, поскольку эффективность использования активов и финансовое состояние предприятий являются важными факторами, определяющими целесообразность инвестирования в развитие предприятий как энергетического комплекса, так и других отраслей экономики.

Ключевые слова: энергетические предприятия, показатели использования активов, финансовое состояние, номер группы предприятий, интегральная оценка энергетических предприятий.

INTEGRAL ASSESSMENT OF ENERGY ENTERPRISES ACTIVITIES

A. Abolhasanzad, Applicant, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

The article touches upon the problems of increasing the energy enterprise efficiency. The application of the asset efficiency and financial status indicators is suggested to provide the integrated assessment of energy enterprises activity. The advantage of using this approach is the indicators' versatility and the ability to use them for evaluation of enterprises performance in other industries.

In the process of analyzing the indicators of the activity of 23 energy enterprises, were defined the intervals for conditional classification of these enterprises as the best, worst or average indicators. Based on the grouping of energy enterprises, the author presents those ones that have high and average assets and financial performance. The criterion for the classification of energy enterprises is the average value of the group number, because, each enterprise has a high, medium or low value of indicator. According to the proposed classification method, the best companies form the first group and the worst ones form the third, so the low average group number indicates the high performance of the enterprise in the use of assets and financing its own activities.

The integral indicator characterizing the activity of energy companies is proposed as the average value of all group numbers taking into account of selected indicators. The results of the integrated assessment of energy companies are presented in graphical form of rating (in particular, it was found that the best company for 2017 is PJSC "DTEK Dniproblenergo" with the result of 1.67).

Given the versatility of the methods used and the ease of calculations, it is advisable to apply the recommendations presented to assess the investment attractiveness of energy companies, since asset efficiency and financial condition of enterprises are important factors that determine the reasons of investing in the development of enterprises both energy complex and other sectors of the economy.

Keywords: energy enterprises, asset usage indicators, financial status, of company group number, integrated assessment of energy companies.

Надійшла до редакції 16.01.2019 р.